

Folkbildningsutredningen

Hearing 6 september 2012

**Hur ska staten utvärdera
folkbildningsanslaget?**

Folkbildningsutredningen ska överväga

1. om *syftena* som anges för statsbidraget är relevanta och ändamålsenliga
2. föreslå ett *reviderat utvärderingssystem*, med utgångspunkt i de behov som regeringen påtalat

Ett reviderat statligt utvärderingssystem

- **Utredningen ser i dagsläget flera tänkbara alternativ**
- **Avsikten med hearingen är att få folkbildningens synpunkter på de olika förslagen**

Arbetsätt – dialoger

- **Samråd med FBR och dess utvärderingsenhet**
- **Möten**
  - Folkhögskolan
    - SKL och RIO
  - Studieförbund
    - FBF och studieförbund
- **Hearings**
  - Regionala (LBF) under mars-april
    - Västerbottens län
    - Stockholms län
  - Nationell avstämning den 6 september
- **Expertgrupp från Utbildnings- och Kulturdepartementen**
- **Forskarmöten**
- **Inläsning**
- **Samtal med andra myndigheter**
  - IFAU och Myndigheten för kulturanalys

”Folkbildning” enligt NE

- människors insikter och orientering på områden utanför deras egna specialiteter och yrkeskunskaper
- att bidra till överblick och att ge klarhet i och struktur åt det kaotiska informationsflödet
- att vidga perspektiv och därigenom höja livskvaliteten för den enskilde och öka toleransen inför det obekanta inom kollektiv och samhälle
- en helhetssyn på tillvaron

Varför en utvärdering av folkhögskolor och studieförbund?

1. **Stort anslag – 3,2 miljarder kr – rimligt att statsmakterna får veta hur folkbildningens syften uppnås**
2. **Folkhögskolor och studieförbund har också nytta av att utvärderas – befrämjar ett lärande bortom de traditionella berättelserna**
3. **Problemen inom samhällets institutionaliserade kunskapsekonomi efterfrågar kunskap om de alternativa bildningsprocesserna: Kan folkbildningen bidra?**

Meningsbildning och identitetsbildning

- **”/P/å samma sätt som bildning inte bara handlar om själens bildning, så kan ett bildningsprojekt för vår tid inte reduceras till en exklusivt akademisk angelägenhet, i stället är den något som berör hela samhället.”**

Bengt Kristenson Ugglå i Gränspassager (2012), sid. 21

Statens syften med folkbildningsanslaget

1. Stärka och utveckla **demokratin**
2. Göra det möjligt för människor att **påverka sin livssituation** och skapa **engagemang** att delta i samhällsutvecklingen
3. Utjämna **utbildningsklyftor** och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
4. Bredda intresset för och öka delaktigheten i **kulturlivet.**

Bildning om folkbildning

- **Interna problem**
  - När inte fler (stagnation?)
  - Trögrörlighet – svaga drivkrafter för innovation och rationalisering
  - Släpper inte in nya ("kartell"/"grindvakter")
  - Volymfokusering
- **Yttre möjligheter/behov**
  - Misslyckanden inom den allmänna skolan
  - Utarmning av andra bildningsformer
  - Samhällsfaror: T ex bildningsklyftor och främlingsfientlighet
  - Nya förväntningar från kommuner, landsting och regioner
  - Ändrade relationer mellan offentlig sektor och civilsamhället
- **Uppfordrande privilegium: Folkbildningens självstyre**

Hur utvärderas folkbildningen idag?

- **Flera olika nivåer (Lokalt – FBR – statligt)**
- **Endast två statliga utvärderingar sedan 1991:**
  - SUFO 1996 (SOU 1996:159)
  - SUFO 2 (SOU 2004:30)
- **Kännetecken**
  - Stora resurser, tidsmässigt och ekonomiskt
  - Sällan
  - Tonvikt på studieförbund

Statliga utvärderingen behöver revideras

I 2006 års folkbildningsproposition anger regeringen behov av

- Mer begränsade, regelbundna utvärderingar för att underlätta regeringens redovisning till riksdagen.
- Systematiskt kvalitetsarbete inom folkbildningen (kvalitetskriterier/indikatorer för verksamheten)

Folkbildningsutredningen ska överväga

1. om *syftena* som anges för statsbidraget är relevanta och ändamålsenliga
2. föreslå ett *reviderat utvärderingssystem*, med utgångspunkt i de behov som regeringen påtalat

Tidigare	Saknas	Förslag
Mest formerna	Effekterna	Syftena i fokus
Ensidig ämnes- och metodkompetens	Icke-pedagoger	Mångsidig, oberoende kompetens
Mest studieförbund	Folkhögskolor	Både och samt var för sig

Syftena

- Ok
- Möjligen föra in ordet *fler*:
Göra det möjligt för **fler** människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- Verksamhetsområdena tas bort enligt förslag från FBR

Indikatorer

- **Indikatorer för att bedöma om syftena med statsbidraget har uppnåtts.**
- **Presentera möjliga indikatorer, som bör användas kritiskt och kreativt.**
- **Några exempel:**
  - Samhällsnytta
  - Individutveckling
  - Socialt kapital

Vem ska utvärdera?

1) Kommitté/utredning

- Parlamentarisk kommitté
- Särskild utredare

2) Forskningsinstitution

- Befintlig forskningsinstitution
- Ny forskningsinstitution

3) Analysmyndighet

- Befintliga myndigheter (IFAU, Myndigheten för kulturanalys)
- Ny myndighet för utvärdering av folkbildningen

Hur ofta?

- Vart tredje år, enligt ursprunglig modell
- Bör kompletteras med regelbundna, årliga rapporteringar om verksamheten (FBR)

Några förbehåll inför syftesstyrning

1. **Varning för en övertro på att utvärderingar kan ge hela svaret**
2. **Vem vill formulera frågor – och vem kan ta hand om svaren?**
3. **Resultatmått som nyckeltal och kvalitetsindikatorer kan snedvrیدا uppmärksamheten**
4. **Naivt?**

Folkhögskolor och studieförbund kan ha viktigare saker för sig än att uppnå statens syften – t ex att överleva i konkurrensen på skol-, kultur- och fritidsmarknaderna?

Eventuella synpunkter senast den 12 september till

pia.brundin@education.ministry.se

